

Lausunto

20.08.2021

Asia: VN/14593/2020

Hallituksen esitys työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi

1. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi

- **Millaisia vaikutuksia esitetyillä muutoksilla ennakoitte olevan toimintaanne?**
- **Onko esityksessä tunnistettu teidän toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset?**

Espoon kaupunki kiittää Työ- ja elinkeinoministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntonsa hallituksen esityksestä eduskunnalle työ- ja elinkeinohallinnon asiakastietojen käsittelyä ja palvelualustaa koskevaksi lainsäädännöksi.

Espoon kaupunki pitää esitysluonnoksen sisältöä yleisesti ottaen oikean suuntaisena. Erityisen keskeisenä Espoo pitää sitä, että esityksessä muutetaan Lain työllisyyden edistämisen kuntakokeilun kuntien näkökulmasta toimimatonta ja epäselvää rekisterinpitäjän ja tiedon käsittelijän roolitusta. Kuntakokeilulainsäädännössä tai sen perusteluissa ei oteta tällä hetkellä kantaa siihen, miksi kokeilukuntien katsotaan olevan lakisääteisten tehtävien hoitamisessa syntyvien henkilötietojen käsittelijöitä eikä rekisterinpitäjiä. Eri toimijoiden nimeäminen rekisterinpitäjän rooliin omia asiakkaitaan koskevien tietojen osalta selkeyttää toimijoiden tosiasiallista roolia. Espoo pitääkin tärkeänä, että kunnat saisivat rekisterinpitäjän roolin jo kuntakokeilujen aikana.

Espoo toteaa, että uuden järjestelmän käyttöönotto edellyttää vankkaa perehdytystä ja toivoo, että siihen varataan aikaa ja resursseja käyttöönottovaiheessa. Lisäksi on oletettavaa, että henkilöstön työaikaa kuluu asiakkaiden tukemiseen järjestelmää käyttöönotettaessa. Muutokset tulevat ainakin hetkellisesti vaikeuttamaan ja hidastamaan erityisesti tietoteknisiltä taidoiltaan heikkojen asiakkaiden asiointia. Espoon väestörakenteen muutoksen vuoksi Espoon kaupunki toivoo, että

suomen-, ruotsin- ja englanninkielisten versioiden lisäksi selvitetäisiin mahdollisuus myös muihin kieliversioihin.

Yleisesti ottaen Espoo toteaa, että nykyisen järjestelmän korvaavan järjestelmän toimivuutta ja vaikutuksia on vaikea arvioida, koska kuntakokeiluilla ei ole riittävästi tietoa sen toiminnallisuuksista, käytettävyydestä ja vaikutuksista arjen työhön. Espoo yhtyy esityksen näkemykseen siitä, että nykyinen URA-järjestelmä on vanhentunut ja pitää välttämättömänä, että nykyinen elinkaarensa päähän tullut järjestelmä korvataan.

Espoo ilmaisee huolensa siitä, onko uuteen järjestelmäkokonaisuuteen siirtymisen aikataulu kaikilta osin realistinen. Samoin Espoo haluaa esittää TYPPI-rekisteriin liittyvät huolensa ja toteaa, että sen toimintaedellytykset on turvattava järjestelmäudistuksessa. Tässä on TE-palvelut 2024-uudistuksen ohella huomioitava tulevat monialaista yhteispalvelua koskevat lainsäädäntömuutokset sekä yhdyspinta tulevien hyvinvointialueiden kanssa.

Espoo katsoo, että esityksessä on tunnistettu Espoon toiminnan kannalta merkittävät vaikutukset.

2. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta

2.1

1 luku Yleiset säännökset

Ei lausuttavaa.

2.2

2 luku Työnhakija

Työnhaun käynnistämien -kohdassa tulisi varautua tulevaan pysyvään palvelurakennemuutokseen ja viitata yleisesti työvoimaviranomaiseen pelkän työ- ja elinkeinotoimiston sijaan.

2.3

3 luku Työnvälitys

Ei lausuttavaa.

2.4.

12 luku Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

Espoo toteaa, että esityksessä ei riittävästi ole huomioitu yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa. Työllisyydenhoidossa keskeistä on saumaton toimiminen eri toimijoiden yhdyspinnoilla ja erityisesti oppilaitosten kanssa. Onnistuneen asiakaspalvelun keskeinen edellytys on asiakasta koskevan tiedon sujuva siirtäminen.

Espoo pitääkin tärkeänä, että JTYP-lain tiedonsaantioikeutta koskevaan pykälään lisätään myös kuntien tiedonsaantioikeus. Espoo toteaa, että kuntakokeilujen taustalla oleva palveluintegraation mahdollisuutta ja asiakkaalle tarpeellisten palvelujen tarjoamista on keskeisesti heikentänyt JTYP-lain nykyinen muoto. Asiakkaalle tarpeellisia palveluja ei ole ollut mahdollista tarjota ilman häneltä pyydettyä suostumusta, mikä kuitenkin on yleisen tietosuoja-asetuksen valossa kyseenalainen menettelytapa rekisterinpitäjän ja asiakkaan välisen epäsuhtaan vuoksi. Espoo kannattaakin tiedonsaantioikeuden laajentamista työllistymistä tukeviin palveluihin.

2.5.

13 luku Asiakastietojen käsittely

Ei lausuttavaa.

2.6

13 a luku Palvelualusta

Ei lausuttavaa.

2.7

14 luku Muutoksenhaku

Ei lausuttavaa.

3. Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta

3.1. Huomionne koskien työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 14 ja 18 §:ään ehdotettavia muutoksia? (2. lakiehdotus)

Espoo pitää kannatettavana, että kuntakokeiluun osallistuvat kunnat olisivat jatkossa yhteisrekisterinpitäjiä omien asiakkaidensa osalta. Tämä on tervetullut ja odotettu uudistus, joka selkeyttää nykyisin sekavaa tilannetta vastuiden osalta.

4. Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta

4.1 Huomionne koskien työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annettuun lakiin ehdotettavia muutoksia? (3. lakiehdotus)

Espoo pitää kannatettavana, että monialaisen yhteispalvelun toimijat (Kunnat, Kansaneläkelaitos) lisittäisiin jatkossa yhteisrekisterinpitäjiksi omien asiakkaidensa osalta. Tämä on tervetullut ja odotettu uudistus, joka selkeyttää nykyisin sekavaa tilannetta vastuiden osalta.

5. Muut huomiot

5.1 Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksestä?

Espoo pitää huolestuttavana, että uudet järjestelmät otetaan käyttöön porrastetusti eri palveluiden ja ominaisuuksien osalta vuosien 2022 ja 2023 aikana, jolloin nykyinen asiakastietojärjestelmä pysyisi rinnalla käytössä. On sekä asiakkaiden, työnantajien ja virkailijoiden kannalta hankalaa, jos eri tiedot löytyvät eri järjestelmistä. Tämä myös edellyttää, että asiakkaiden tietoja säilytetään kahdessa eri

rekisterissä samanaikaisesti ja luo riskejä tietojen ylläpidon ja molempien rekistereiden tietojen oikeellisuuden osalta.

Espoo haluaa muistuttaa, että erinomainenkin tietojärjestelmä tai palvelualusta on rampa, ellei lainsäädäntö mahdollista asiakkaan tietojen vaihdon olennaisten muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen, esimerkiksi koulutusten ja palveluiden tuottajien, kanssa. Espoo toivoo, että tähän keskitetään huomiota.

Espoo toivoo, että uusi ratkaisu ja lainsäädäntö vähentäisi asiakkaiden, työnantajien, palveluntuottajien ja virkailijoiden tarvetta kirjata samoja tietoja moneen eri kohtaan ja järjestelmään. Espoo katsoo, että on kiinnitettävä huomioita. On valitettavaa, ettei TYPPI ole osa TE-digi-hanketta. Espoo kannustaa ministeriötä etsimään ratkaisuja kyseiselle järjestelmälle mahdollisimman nopeasti.

Sipilä Hilla-Maaria
Espoon kaupunki